

Guten som gjekk til Nordanvinden og kravde att mjølet

DET VAR EIN GONG ei gamal kone som hadde ein son; ho var vesal og skrøpeleg, og så skulle guten, son hennar, gå på stabburet for henne etter grautmjøl til middags. Men då han steig ut att på stabburstrappa, så kom Nordanvinden fykande, tok mjølet frå han og fór ende til vørs med det. Guten gjekk på stabburet etter meir, men då han steig ut på trappa, kom Nordanvinden fykande att og tok mjølet frå han; og slik gjekk det tredje gongen òg. Dette vart guten harm for, og han tykte det var urimeleg at Nordanvinden skulle fara slik fram, og så tenkte han at han fekk leita han opp og krevja mjølet att.

Ja, han la av stad, men vegen var lang, og han gjekk og han gjekk. Endeleg så kom han til Nordanvinden.

«God dag,» sa guten, «og takk for sist.»

«God dag,» svara Nordanvinden – han var grov i målet – «og sjølv takk for sist. Kva vil du?» sa han.

«Å,» sa guten, «eg vil nok be deg om du vil vera så snill å la meg få att det mjølet du tok frå meg på stabburstrappa; for lite har vi, og når du skal fara slik og taka det grandet vi har òg, så vert det ikkje anna enn sveltihel.»

«Eg har ikkje noko mjøl,» sa Nordanvinden, «men sidan du er så nødig, skal du få ein duk som skaffar deg alt du kan ynskja, når du berre seier: Duk, brei deg ut og disk opp med alle slag kostelege retter!»

Det var guten vel nøgd med. Men vegen var så lang at han kunne ikkje nå heim på dagen. Så gjekk han inn til ein gjestgjevar på vegen, og då dei som var der, skulle eta til kvelds, la han duken på eit bord som stod i kroken, og sa: «Duk, brei deg ut og disk opp med alle slag kostelege retter.»

Aldri før hadde han sagt det, så gjorde duken det, og alle tykte det var ein herleg ting, men ingen lika det betre enn gjestgjevarkona. Det var ikkje stort bry med steikjing og koking, med duking og dekkjing, med henting og framsetjing på det bordet, tenkte ho. Og då det leid ut på natta, så alle sov, tok ho duken og la ein annan i staden, som var nettopp like eins som den han hadde fått av Nordanvinden, men som ikkje kunne diska opp med ei havrelefse eingong.

Då guten vakna, tok han duken og gjekk av stad med, og den dagen kom han heim att til mora.

«No,» sa han, «har eg vore hjå Nordanvinden; det var ein rimeleg mann, for han gav meg denne duken, og når eg berre seier til han: Duk, brei deg ut og disk opp med alle slag kostelege retter!, så får eg alt eg ynskjer meg.»

«Ja, det veit eg visst,» sa mora, «men eg trur det ikkje før eg ser det.»

Guten skunda seg og sette fram eit bord, la duken på det og sa: «Duk, brei deg ut og disk opp med alle slag kostelege retter!» Men duken diska ikkje opp med ein bete flatbrød eingong.

«Det vert ikkje anna råd enn eg lyt gå til Nordanvinden att,» sa guten og la i veg. Langt om lenge kom han dit Nordanvinden budde.

«God kveld,» sa guten.

«God kveld,» sa Nordanvinden.

«Eg vil nok ha rett for mjølet du tok frå meg,» sa guten; «for den duken eg fekk, dugde ikkje stort.»

«Eg har ikkje noko mjøl,» sa Nordanvinden; «men der har du ein bukk som gjer gulldukatar, berre du seier: Min bukk, gjer pengar!»

Det hadde ikkje guten noko imot. Men det var så langt heim at han kunne ikkje rekka fram same dagen, og så tok han inn hjå gjestgjeveren att. Før han bad om noko, prøvde han bukken, for han ville sjå om det var sant det Nordanvinden hadde sagt, og det var rett nok; men då gjestgjeveren såg det, tykte han det var ein gild bukk, og ikkje før hadde guten sovna, så tok han ein annan, som nok ikkje gjorde gulldukatar, og sette i staden.

Morgonen etter drog guten av garde, og då han kom heim til mor si, sa han: «Nordanvinden er ein snill mann likevel; no gav han meg ein bukk som kan gjera gulldukatar berre eg seier: Min bukk, gjer pengar!»

«Det veit eg visst,» sa mora, «det er ikkje anna enn snakk, og eg trur det ikkje før eg ser det.»

«Min bukk, gjer pengar!» sa guten; men det vart nok ikkje pengar det bukken gjorde.

Så la han i veg til Nordanvinden att, og sa at bukken ikkje dugde noko, og at han ville ha rett for mjølet.

«Ja, no har eg ikkje anna å gjeva deg,» sa Nordanvinden, «enn den gamle kjeppen som står borte i kroken; men den er slik at

når du seier: Min kjepp, slå på! så slår han heilt til du seier: Min kjepp, stå still!»

Sidan vegen var så lang, gjekk guten inn til gjestgjeveren den kvelden òg. Men han kunne skjønna korleis det hadde gått med duken og bukken, og så la han seg med ein gong til å snorka på benken, og lest som han sov. Gjestgjeveren kunne skjønna at kjeppen òg dugde til noko; så leita han opp ein som likna, og ville setja den i staden, då han hørde at guten snorka. Men med det same gjestgjeveren skulle taka stokken, ropa guten: «Min kjepp, slå på!» Og kjeppen til å slå og dengja gjestgjeveren så han hoppa både over bord og benker, og ropa og skreik: «Å herregud! Å herregud! Be kjeppen halda opp, elles slår han meg i hel; du skal få att både duken og bukken!» Då guten tykte gjestgjeveren hadde fått nok, så sa han: «Min kjepp, stå still!», tok så duken og stakk i lomma, og kjeppen i handa, batt ei snor om horna på bukken og gjekk heim med alt saman.

Det var god rett for mjølet! ■

Kilde:

Asbjørnsen og Moe: *Samlede eventyr*,
Gyldendal Norsk Forlag

Ekstraoppgaver

- A Les eventyret.
- B Finn sjangertrekk ved eventyret.
- C Hva handler eventyret om?
- D Bruk tankekart for å sortere momentene.

Ekstraoppgåver

- A Les eventyret.
- B Finn sjangertrekk ved eventyret.
- C Kva handlar eventyret om?
- D Bruk tankekart for å sortere momenta.